

מַאֲיָנוֹן מִסְכָּנִין לא תמצא נטיעה זו של התורה ושל תלמידי חכמים חוץ מבאותם העניים שבהם (דָּלִיו, כְּלוּמֶר מִסְכָּנִין) (נ"א מִשְׁכָּנִין), כי מה שאמר "מדליו" הוא מלשון דלים ועניים **וְזָרְעוּ בְּמִים רַבִּים, דָּלָא יִסְגִּי וְלֹא יִרְבִּי רוּחָא דְקַדְשָׁא** כמו הזרע הגדל המים רבים שאינו צומח יפה כך הזרע של לימוד התורה לשמה שהיא רוח הקדושה לא תגדל ולא תתרבה בהם.

הקב"ה פרש שכינתו על עם ישראל ולכן בלעם לא יכל להרע להם
אָמַר לִיה קְדָשָׁא בְּרִידָּהּ הוּא, רָשָׁע, לָא יִכְלִין עֵינֵידָּהּ לְאַבְאָשָׁא אמר לו הקב"ה, רשע, העינים שלך לא יכולים להרע לעם ישראל, **הָא פְּרִיסוֹ דְקְדָשָׁא עֲלִייהוּ** כי פרשתי את שכינתי עליהם להגן עליהם, **כִּדִּין אָמַר** אז אמר בלעם **אַל מוֹצִיאוּ מִמְּצָרִים וְגו', הָא לָא יִכְלִין כָּל בְּנֵי עֲלָמָא לְאַבְאָשָׁא לוֹן** לא יכולים כל בני העולם להרע להם, **דִּהָא חֵילָא תְּקִיפָא עֲלָאָה אֶחֱיד בָּהּ** שהרי כח חזק ועליון אוחז בהם להגן עליהם, **וּמַאי אִיהוּ** ומי הוא כח זה **אַל מוֹצִיאוּ מִמְּצָרִים. וְלֹא עוֹד, אֶלָּא פְּתוּעָפוֹת רָאם לוֹ** ולא עוד אלא שהם חזקים כחוזק הראם, **דָּלָא יִכִּיל בְּר נָש לְאוּשִׁיט יְדֵיהָ עֲלִיהָ, מְגוֹ רומִיָּה** שאין אדם יכול להושיט ידו ליגע בהם מחמת גובהם ורוממות נשמתם. **וּמִדְּאַשְׁתְּכַח בְּזִקִּיפּוֹ עֲלָאָה הֵכִי** ומאחר שהם נמצאים בזקיפה והתנשאות כזאת לכן **יֹאכֵל גּוֹזִים צָרִיו וְגו'. וְלִית מֶאֶן דְּיִכִּיל לְאַבְאָשָׁא לוֹן**. עם ישראל יאכל את העמים המיצרים לו ואין מי שיכול להרע להם.

עם ישראל אפילו שכורעים ושוכבים לא יכולים אומות העולם להרע להם
וְאֶפִּילוּ בְּזִמְנָא דְּלֹא זָקִיָּה, לֹא יִכְלִין ואפילו בזמן שישראל בגלות
 וקומתם אינה זקופה ואינם במדריגתם העליונה לא יכול אף אחד להרע להם,
הֲדָא הוּא דְּכֻתִּיב זהו שכתוב **פָּרַע שָׁכַב. לֹא דָחִיל, בְּגִין**
דְּאַשְׁתַּכַּח גִּיבּוּר פֶּאֶרִי וּכְלָבִיא אפילו כשהוא כורע ושוכב אינו מפחד
 לפי שהוא גיבור כארי וכלביא, **אֶפִּילוּ כַּד אֵינוֹן בֵּינִי עַמּוּמִיא, וְכָרַע**
וְשָׁכַב בֵּינֵיהוּ כך עם ישראל אפילו כשהם בגלות בין האומות וכורעים ושוכבים
 ואינם זקופים במדריגתם העליונה, **פֶּאֶרִי הוּא יִשְׁתַּכַּח בְּנִמוּסֵי**
אוֹרֵייתָא, בְּאוֹרְחֵי אוֹרֵייתָא הם גבורים כארי בחוקי התורה ובדרכי
 התורה. (ואף על פי כן) **שׁוֹלְטָנוּתָא אֵית לְהוּ בְּמֵאֲרִיהוֹן** ויש להם
 שליטה באדונם, **דְּאַפִּילוּ כָּל מַלְכֵיא דְּעֵלְמָא, לֹא יַעֲקְרוּן לְהוּ**
 עד שאפילו כל מלכי האומות לא יעקרו אותם. **פֶּאֶרִיא דָּא כַּד שָׁכִיב עַל**
טַרְפִּיהּ, לֹא יִכְלִין לְאַקְמָא לִיהּ מִנִּיהּ והם כאריה הזה שכאשר
 שוכב על טרפו אין מי שיכול להקימו, **הֲדָא הוּא דְּכֻתִּיב** זהו שכתוב **פָּרַע**
שָׁכַב פֶּאֶרִי וכלביא מי יקימנו וגו'.

בלעם החכם שבעולם לא היה יכול להשאיר את עם ישראל בעבדות מצרים
אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, לֹא אֲשַׁתַּכַּח בְּעֵלְמָא חֲפִים
לְאַבְאָשָׁא, בְּבִלְעָם רְשִׁיעָא לא נמצא בעולם חכם להרע כמו
 בלעם הרשע, **דְּהָא בְּקִדְמִיתָא הָוָה אֲשַׁתַּכַּח בְּמִצְרַיִם** שהרי

בהתחלה היה בלעם במצרים וְעַל יָדָיו, קָשִׁירוּ מִצְרָאִי עַל־יְהוָה
 דִּישְׂרָאֵל קְשׁוּרָא, דְּלֹא יִפְקֹון מַעֲבְדוֹתֵהוּן לְעַלְמִין וְעַל יְדוֹ
 קִשְׁרוּ הַמִּצְרִים קִשְׁרֵי כֹשֶׁפִים עַל יִשְׂרָאֵל שְׁלֹא יֵצְאוּ מִעֲבֻדוֹתָם לְעוֹלָם. וְדָא הוּא
 דְּאָמַר, מָה אֵיכּוֹל לְאַבְאָשָׁא לְהוּ וְזֵהוּ שְׁאֵמַר בִּלְעָם כִּי־צַד אֲנִי יִכּוֹל
 לְהַרְעָה לָהֶם, דְּהָא אֲנָא עֲבִידְנָא דְּלֹא יִפְקֹון מַעֲבֻדְתָּא
 דְּמִצְרָאִי לְעַלְמִין, אֲבָל שְׁהֲרִי אֲנִי כְּבֵר עֲשִׂיתִי שְׁלֹא יֵצְאוּ מִעֲבֻדוֹת מִצְרִים
 לְעוֹלָם אֲבָל אֵל מוֹצִיאוֹ מִמִּצְרַיִם, וְלִקְבִלְיָהוּן (נ"א וְלִקְבִלְיָה) לֹא
 יִכְלִין חֲכָמִין וְחֲרָשִׁין דְּעַלְמָא וְכִנְגְדוּ לֹא יִכּוֹלִים כָּל הַחֲכָמִים וְהַמְכַשְׁפִּים
 שְׁבַעֲוֹלָם.

בשעה ששמע בלעם שישראל יצאו ממצרים גרר עצמו ומרט שערות ראשו והלך
 להרי החושך

וְעַתָּה הִנְנִי הוֹלֵךְ לְעַמִּי וְגו' (במדבר כד) רַבִּי יְהוּדָה פָּתַח,
 לֹא תִסְגִּיר עֶבֶד אֶל אֲדֹנָיו וְגו' עַמְּךָ יֵשֵׁב

בְּקִרְבְּךָ. שְׁלֹא כְּבִלְעָם הִרְשַׁע שְׂרָצָה לְהַחֲזִיר אֶת עַם יִשְׂרָאֵל וּלְהַסְגִּיר אוֹתָם לְפִרְעָה
 כְּמָה חֲבִיבִין מְלִי דְּאוֹרִייתָא כְּמָה חֲבִיבִים דְּבִרֵּי הַתּוֹרָה כְּמָה
 חֲבִיבָה אוֹרִייתָא קָמִי קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא כְּמָה חֲבִיבָה הַתּוֹרָה לִפְנֵי
 הַקֹּב"ה. כְּמָה חֲבִיבָה אוֹרִייתָא דְּאוֹרִית לָהּ קְדָשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא לְכַנְּסָתָּ יִשְׂרָאֵל כְּמָה חֲבִיבָה הַתּוֹרָה שְׁהוּרִישׁ הַקֹּב"ה לְכַנְּסָתָּ יִשְׂרָאֵל.
 תָּא חַזִּי, בְּשַׁעְתָּא דִּי נִפְקֹון מִמִּצְרַיִם. שְׁמַע בִּלְעָם דְּהָא

חָרָשׁוּי וְקִסְמוּי, וְכָל אֵינּוֹן קִשְׁרִין, לֹא סָלִיקוּ בְּהוּ
 בִּישְׂרָאֵל בְּשַׁעַה שִׁישְׂרָאֵל יֵצְאוּ מִמִּצְרַיִם שְׁמַע בְּלַעַם שְׂכָל הַכַּשְׁפִּים וְהַקְסָמִים וְכָל
 הַקְשָׁרִים שְׁלוֹ לֹא הוֹעִילוּ בָּהֶם לְהַשְׁאִירִם בְּמִצְרַיִם, שְׁאֵרֵי לְגִרָּא גִרְמִיָּהּ,
 וְלִמִּירְט רִישִׁיָּהּ הַתַּחֲחִיל לַגְּרוֹר עֲצָמוֹ וּלְמַרוֹט שַׁעַר רָאשׁוֹ. אֲזַל לְאֵינּוֹן
 טוּרֵי חֲשׂוֹכָא, וּמָטָא לְגַבִּי אֵינּוֹן שֶׁלְשָׁלַי דְּפְרִזְלָא הֵלךְ
 לְאוֹתָם הָרִי הַחוּשֶׁךְ וְבָא אֶצֶל עַזְ"א וְעַזְ"ל הַקְשׁוּרִים בְּשִׁלְשָׁלוֹת שֶׁל בְּרַזֵּל שֵׁם.

מסביר הדרך של מי שהולך לעז"א ועז"ל בהרי החושך

וְכַךְ הוּא אֶרְחָא דְּמֵאן דְּמִיטֵי גַבִּיָּהּ וְכַךְ הוּא הַדֶּרֶךְ שֶׁל מִי שְׁבָא
 אֶצֶל־ס, בִּיּוֹן דְּעָאֵל בְּרֵשׁ בְּרִישֵׁי טוּרֵיָא, חָמִי לִיָּה
 עַזְ"ל, הַהוּא דְּאֶקְרִי גִלּוּי עֵינִים כִּיּוֹן שֶׁהוּא נִכְנָס בֵּין רָאשֵׁי הַהָרִים
 רוֹאֶה אוֹתוֹ עַזְ"ל הַנִּקְרָא גִלּוּי עֵינִים. מִיָּד אָמַר לְעַזְ"א וּמִיד עַזְ"ל מְדוּחַ
 לְעַזְ"א, כְּדִין יַחֲבִין קָלָא, וּמִתְפַּנְשִׁין גַּבִּיָּהּ חוּיִין רַבְרָבִי
 דְּמִתּוֹקְדָן, וְסַחְרִין לוֹן וְאִזְ שְׁנֵיהֶם נּוֹתֵנִים קוֹלָם וּמִתְאַסְפִּים אֶצֶל־ס נַחֲשִׁים
 גְּדוֹלִים הַשּׁוֹרְפִים בְּאַרְסָם וּמִסּוֹבְבִים אוֹתָם. מִשְׁדְּרֵי אוֹנִימָתָא זְעִירָתָא
 לְקַבְּלִיָּה דְּבֵר נֶשׁ וְהֵם שׁוֹלְחִים חִיָּה קִטְנָה הַנִּקְרָאֵת אוֹנִימָתָא כְּנֹגַד אוֹתוֹ אָדָם
 שְׁנִכְנָס שָׁם, וְתַנָּא, כְּמִין שׁוֹנָנָא, הִיא, וְרִישָׁהּ כְּרִישָׁא
 דְּחוּיָא, וְתַרִּין זַנְבִּין בָּהּ, וַיִּדְהָא וְרַגְלָהּ זְעִירִין וּלְמַדְנוּ
 שֶׁהָאוֹנִימָתָא הַזֹּאת כַּעֵין חֲתוּל וְרֹאשָׁהּ כְּרֹאשׁ נַחֲשׁ וַיֵּשׁ לָהּ שְׁנֵי זַנְבוֹת וַיְדִיָּהּ וְרַגְלֶיהָ קִטְנִים.
 בְּרֵשׁ דְּחָמִי לָהּ, חָפִי אֲנָפוּי, וְהוּא מִיִּיתִי חָד קְטוּרָתָא,